

ГОРЕЦЬКИЙ Максим Іванович (Гарэцкі Максім Іванавіч; 06(18). 02. 1893, с. Мала Багатьківка, нині Могильов. обл., Білорусь — 10. 02. 1938, м. Вязьма Смолен. обл., РФ) — білоруський письменник, громадський діяч. Брат [Г. Горецького](#). Академік АН Білоруської РСР (1929). Зробив знач. внесок у розвиток білорус. культури, у формування нац. свідомості. Учасник 1-ї світової війни. Закін. землемір.-агроном. (1913, м. Горькі, нині Могильов. обл.), Павлів. військ. (1916, Петроград) училища. Від 1917 — у м. Смоленськ, працював у період. виданнях. Від 1919 — у м. Вільно (нині Вільнюс), де викладав у Вілен. білорус. гімназії. 1922 заарешт. за звинуваченням «у організації таєм. бойових дружин з метою замаху на держ. владу». Під тиском громадськості був звільнений. Від 1923 — у Мінську, де викладав білорусознавство та білорус. мову у ВНЗах. У липні 1930 заарешт. на підставі сфабрикованого органами ОГПУ обвинувачення в приналежності до Спілки визволення Білорусі, 1931 засудж. до 5-и р. заслання у м. В'ятка (нині м. Кіров,

РФ). Від 1935 — учитель російської мови та літ-ри в школі с-ща Пісочня Смолен. обл. (нині м. Кіров Калуз. обл., РФ). У листопаді 1937 знову заарешт., у січні 1938 за рішенням судової «трійки» засудж. до розстрілу. 1957 реабіліт. Провідні теми творчості Г. — життя білорус. селянства (драм. повість «Антон», 1914; романи «Камароўская хроніка», «Віленскія камунары», 1931-32), антинар. характер війни (худож.-докум. щоденник «На імперыялістычнай вайне», 1914-19), трагізм становища білорус. митця та започаткована ним тема ГУЛАГу (незакінчені твори «Кіпарысы», 1928; «Лявоніус Задумекус», 1931-32; «Скарбы жыцця», 1932-35). Написав першу «Гісторыю беларускае літаратуры» (Вільня, 1920), у «Хрестоматии белорусской литературы» (Вильно, 1922) опубл. його проз. перекл. поеми «Слово про похід Ігорів», який вважають одним з кращих перекл. пам'ятки слов'ян. мовою. Укладач збірників білорус. фольклору, словників. Виявляв інтерес до укр. культури та літ-ри. 1928 відвідав Харків, опублікував у ж. «Червоний шлях» ст. «Білоруська література» (1928, № 5-6). Укр. мовою окремі твори Г. переклала Г. Вігурська. На батьківщині письменника створ. музей, встановлено пам'ятники в Мінську та Вязьмі.

Основні твори

укр. перекл. – Віленські комунари. К., 1969; Досвітки // Білорус. рад. оповідання. К., 1979.

Рекомендована література

1. Бугаєў Д. Максім Гарэцкі. Мінск, 1968;
2. Адамовіч А. «Браму скарбаў сваіх адчыняю...». Мінск, 1980;
3. Дасаева Т. М. Летапіс жыцця і творчасці Максіма Гарэцкага. Мінск, 1993.

[І. Б. Даценко](#)

Бібліографічний опис:

Горецький Максим Іванович / І. Б. Даценко // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-31227>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).